

canvas

Amazones

Amazones: vrouwen die de wapens opnemen

Een driedelige reeks met Phara de Aguirre – vanaf dinsdag 20 februari

In de driedelige documentaire-reeks *Amazones* gaat Phara de Aguirre op zoek naar vrouwen die de wapens opnemen. Ze onderzoekt waarom de vrouwen die radicale keuze hebben gemaakt, wat ze hopen te bereiken en wat de gevolgen zijn, voor henzelf en voor hun omgeving. Vanaf dinsdag 20 februari om 21.15 u. op Canvas en vrtnu.be.

Van Koerdistan tot Colombia

In de eerste aflevering trekt Phara naar **Israël** en **Palestina**, waar sinds 1948 een conflict om land woedt. Ze praat er met Palestijnse verzetsstrijdsters en vrouwen van het IDF, het Israëlische leger. Zo hoort ze beide kanten van het verhaal uit de mond van verschillende generaties strijdlustige vrouwen.

In **Colombia** zoekt Phara vrouwelijke rebellen op van de linkse Farc (Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia). Zij hebben de wapens neergelegd na een vredesakkoord met de overheid. Nu blikken ze samen met Phara terug op 50 jaar guerrillastrijd en bereiden ze zich voor op een re-integratie in de samenleving.

Voor de derde aflevering reist Phara naar **Iraaks Koerdistan**, waar ze kennismaat met Koerdische strijdsters die tegen IS vochten, op meerdere fronten. Hun strijd is nog lang niet gestreden.

De makers

Nahid Shaikh is de bedenker en co-regisseur van *Amazones*: *“Het idee is ontstaan nadat ik gehoord had dat vrouwelijke Koerdische strijdsters tegen IS hadden gevochten in Syrië. Dat vond ik op zich heel straf. Toen ik me verder ging verdiepen in het onderwerp, ontdekte ik dat zij niet alleen waren en dat het allemaal veel groter was dan ik eerst had gedacht. Zo begonnen we aan ons Amazones-project. Ik ben blij dat we de reeks samen met Phara hebben kunnen maken. Haar sterke persoonlijkheid, straffe interviewstijl en oprechte nieuwsgierigheid maken van haar de juiste vrouw voor Amazones.”*

Nahid Shaikh werkt al jarenlang voor Canvas aan documentaires in verschillende genres, van *Bonjour Congo* en *Belpop* over maatschappelijke reeksen zoals *Changemakers* tot de korte docu *La facture* in 4 x 7. In 2009 maakte ze samen met Kat Steppe ook *Bedankt & Merci*, een film over oude volkscafés in de Westhoek.

Phara de Aguirre moeten we natuurlijk niet meer voorstellen. Er is nauwelijks een programma van de nieuwsdienst waar ze niet voor heeft gewerkt, als journalist of als presentatrice: *Terzake*, *Panorama*, *Koppen*, *Het Journaal* en sinds vorig jaar *De Zevende Dag*. Voor 4 x 7 maakte Phara onlangs een reportage over een Syrisch kind dat als vluchteling op zijn eentje naar ons land werd gestuurd. Over *Amazones* zegt ze: *“Het waren drie reizen en vele ontmoetingen die ik niet snel zal vergeten. Het was een geschenk om deze reeks te mogen maken, want je kan als journalist geen werelden genoeg kennen.”*

Filip Lenaerts is de regisseur van de reeks. Hij maakte vorig jaar furore met zijn eerste fictiereeks *Tytgat Chocolat* (bekroond met de Prix Europa), maar draaide in de loop van zijn carrière vooral documentaires, onder meer *Ten oorlog*, *Back in the USSR*, *De kolonie*, *Weg met De Soete*, *De film van mijn leven*, *Ieder zijn wereld*, *Bal mondial*, enz.

Aflevering 1: Israël-Palestina

Dinsdag 20 februari

Phara en Leila Khaled

Leila Khaled op muur tussen Israël en Palestina

In de eerste aflevering trekt Phara naar Israël en Palestina. Ze praat er met drie generaties vrouwen die strijden in een decennia oud conflict tussen de mensen die in beide gebieden wonen.

De strijd tussen Israël en Palestina begon in 1948 met de oprichting van de staat Israël als veilige thuisbasis voor het Joodse volk na de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog. Maar daardoor werden 700.000 Palestijnen van hun land of uit hun huis verdreven. Sindsdien strijden ze voor het recht op terugkeer. Tegelijk bouwt Israël in de bezette Palestijnse gebieden voortdurend nieuwe nederzettingen, waardoor Palestina alsmaar kleiner wordt. Tussen Palestina en Israël staat een metershoge muur met checkpoints, die Israël moet beschermen tegen Palestijnse aanslagen.

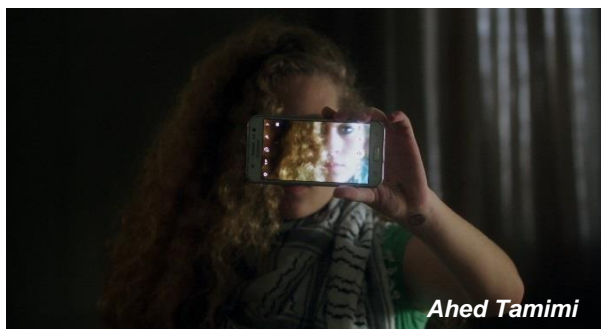
Israël beschikt over een hoogtechnologisch leger, met een verplichte legerdienst voor mannen en vrouwen. De Palestijnen hebben in de loop der jaren verschillende manieren van verzet gekozen: van vliegtuigkapingen over zelfmoordaanslagen tot raketten uit Gaza.

De meest spraakmakende figuur die Phara in deze aflevering ontmoet, is de 73-jarige Palestijnse **Leila Khaled**. Zij was in 1969 de eerste vrouwelijke vliegtuigkapingster en was betrokken bij twee kapingen. Voor de Palestijnen is ze de moeder van het verzet, voor Israël een terroriste. Ze woont al jaren in ballingschap in Jordanië. Phara trekt met haar naar de woestijn waar de gekaapte vliegtuigen gedwongen werden te landen.

Heel wat jonger is de 16-jarige Palestijnse **Ahed Tamimi**. Zij woont in het dorp Nabi Saleh waar elke vrijdag geprotesteerd wordt tegen de Israëlische bezetting. Ahed filmt daarbij het optreden van het Israëlische leger tegen de betogers. Zes maanden na het interview met Phara in juli 2017 werd Ahed Tamimi door het Israëlische leger gearresteerd. Sinds 19 december zit ze in de gevangenis, onzeker over haar toekomst.

Phara praat ook met jonge Israëlische vrouwen die hun verplichte legerdienst doen, een belangrijk moment in de ontwikkeling van jongeren en bepalend voor hun latere professionele carrière.

“Ik heb de kracht van de overtuiging gezien”, zegt Phara de Aguirre. “Ook bij heel jonge meisjes die geen vrede nemen met de situatie waarin ze opgroeien. En ik heb ook vriendschap gezien, gelijkheid tussen man en vrouw, ook in het leger in Israël.

Ahed Tamimi

Phara in Hebron

Aflevering 2: Colombia

Dinsdag 27 februari

Phara voor muurschildering Farc in Bogota

Phara in het Farc-kamp Icononzo

Wat gebeurt er met rebellen wanneer hun guerrillabeweging de wapens neerlegt? In de tweede aflevering van *Amazones* trekt Phara naar Colombia, waar ze voormalige rebellen van de Farc opzoekt. Ze blikt met hen terug op hun leven als *guerrillera*. Waarom zijn ze bij de Farc gegaan? Wat heeft de strijd opgeleverd? Wat hebben de vrouwen opgeofferd voor deze strijd? En was het al die offers waard?

De marxistisch georiënteerde Farc voerde guerrilla-aanvallen uit tegen het beleid van de regering. De Farc begon als een boerenopstand voor landhervorming maar groeide uit tot een gewelddadige guerrillabeweging, die de strijd financierde met drugshandel en ontvoeringen. In 2016 sloot de Colombiaanse president Santos een vredesakkoord. De Farc kan nu een politieke partij worden, die in 2018 kan deelnemen aan de verkiezingen.

Phara bezoekt een van de overgangskampen waar de Farc-strijders na het vredesakkoord zes maanden moeten verblijven, hun wapens moeten inleveren en zich voorbereiden op de terugkeer naar de samenleving. Daar praat ze met vrouwen die jaren bij de Farc gezeten hebben. Heel wat van hen zijn als minderjarige Farc-strijder geworden. Maar we maken ook kennis met vrouwen die uit de Farc zijn gestapt en nu in de hoofdstad Bogota wonen. Zij vertellen over de 'andere' kant van de Farc en over het leven na de strijd.

Zal het leven in Colombia verbeteren voor al deze vrouwen?

Nahid Shaikh: *“Waarom met wapens en wat waren de gevolgen? Het zijn vragen die in mijn hoofd bleven hangen. En ook: wat als ze in de gevangenis belanden? Wat als ze de beweging willen verlaten? Wat als ze kinderen willen krijgen?”*

Phara de Aguirre: *“Ik heb op elke reis verhalen gehoord over familieleden die gesneuveld zijn, broers, zussen, ouders. Het verhaal van Francelina in Colombia was bloedstollend. Ik heb ook de keerzijde van de medaille gehoord. Vrouwen die niet mogen zwanger worden zolang ze bij de guerrilla zijn, vrouwen die niet naar de begrafenis van hun vader mochten, vrouwen die moesten ontsnappen om uit de guerrilla te kunnen stappen. Overtuigingen kunnen de motor zijn van veranderingen, maar ze kunnen ook blind maken voor nuance.”*

Phara praat met voormalig Farc-rebel Alba Luz

Voormalig Farc-rebel Valentina met dochter

Aflevering 3: Iraaks Koerdistan

Dinsdag 6 maart

Phara ontmoet PKK-strijdsters

Khate Khidr en andere peshmerga

Phara trekt in deze derde en laatste aflevering naar het noorden van Irak, waar de Koerden een eigen Autonome Regio hebben. Koerden leven verspreid over vier aaneengrenzende gebieden: Noord-Irak, Rojava in het noorden van Syrië, Zuid-Turkije en het westen van Iran. In al deze gebieden ijveren ze voor meer autonomie.

In een vluchtelingenkamp praat Phara met twee Jezidi-meisjes die werden gevangengenomen door IS. Nadat ze konden ontsnappen, zijn ze *peshmerga* geworden, lid van het Koerdische leger. Ze willen wraak nemen voor wat IS hen heeft aangedaan. Phara ontmoet ook hun commandante, **Khate Khidr**. Voor de oorlog had ze een carrière als zangeres, maar toen IS een genocide begon tegen de Koerden, heeft ze de wapens opgenomen. Ze leidt nu een militaire eenheid die enkel uit Jezidi-vrouwen bestaat. Zingen zal ze pas terug doen als Koerdistan helemaal vrij is.

In het noordoosten van Irak, bij de grens met Iran, ligt het prachtige Qandil-gebergte. Diep verborgen in het massief bevindt zich het hoofdkwartier van de gewapende organisatie PKK. De guerrilla komt oorspronkelijk uit Turkije, maar heeft nu strijders van over de hele wereld. Het Canvas-team krijgt heel uitzonderlijk toestemming om vrouwelijke strijdsters van de PKK te ontmoeten en te interviewen. Het zijn gesprekken met jonge meisjes die familie of vrienden verloren hebben in de strijd, maar zelf niet bang zijn voor de dood. Maar ook met oudere strijdsters die al jaren in de bergen leven. Eén van hen is **Besê Erzincan**, een van de belangrijkste commandantes van de PKK. Zij woont al bijna 20 jaar in de Qandil-bergen. De PKK-strijdsters worden in het Westen veelal beschouwd als terroristen, maar weinigen weten dat zij ook heldinnen zijn in de strijd tegen IS. Ondertussen lijkt de terreurgroep in de regio bijna verslagen, maar de strijd van de Koerdische vrouwen gaat door en speelt zich af op meerdere fronten. Zij vechten niet alleen voor onafhankelijkheid maar ook voor gelijkheid tussen man en vrouw.

Nahid Shaikh: *“Toen we bij de PKK in de Qandilbergen waren, kwamen we in een heel andere wereld terecht. Het was er zo stil. Ver van alles en iedereen. Onze telefoons hadden we moeten afgeven. Geld hadden we niet nodig. We hadden geen enkel contact meer met de buitenwereld. De PKK had ons gewaarschuwd dat we 's nachts misschien zouden moeten opstaan, indien Turkse vliegtuigen zouden bombarderen. Wat mij het meeste zal bijblijven, is de totale afwezigheid van angst voor de dood bij de PKK-strijdsters. Hun overgave voor het hogere doel en hoe het martelaarschap tot een heldenstatus wordt verheven. Dat was fascinerend, maar ook een beetje bevreemdend.”*

Phara de Aguirre: *“Ik heb ook mensen zien begraven worden. In de bergen van Noord-Irak waren het vijf PKK-strijders. Van één lichaam was maar de helft meer over.”*

PKK-strijdsters

Begravenis van PKK-strijder

Contact

MEER INFORMATIE

Anne Stroobants, communicatieverantwoordelijke Canvas
tel. 02 741 51 63 – anne.stroobants@vrt.be

INTERVIEWS

interviews@vrt.be

PERSFOTO'S

Persfoto's zijn beschikbaar op het Persportaal van VRT Communicatie: <http://pers.vrt.be>
Geert Van Hoeymissen - Fotoredacteur Canvas - 02 741 35 59 - geert.vanhoeymissen@vrt.be

Meer info in de Canvas-pressroom:
<http://communicatie.canvas.be>